

ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2016/1318

z 29. júla 2016

o usmerneniach týkajúcich sa podpory budov s takmer nulovou spotrebou energie a najlepších postupov na zabezpečenie toho, aby všetky nové budovy boli do roku 2020 budovami s takmer nulovou spotrebou energie

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) Budovy majú kľúčový význam pre politiku energetickej efektívnosti EÚ, keďže na ne pripadá takmer 40 % ⁽¹⁾ konečnej spotreby energie.
- (2) Význam sektora budov pre zvýšenie energetickej efektívnosti zdôraznila Európska komisia v oznámení s názvom Energetická efektívnosť a jej prínos k energetickej bezpečnosti v rámci politík v oblasti klímy a energie do roku 2030 ⁽²⁾ a vo svojom oznámení s názvom Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy ⁽³⁾.
- (3) Prvoradou prioritou pri vytváraní energetickej únie je úplná implementácia a presadzovanie existujúcej legislatívy v odvetví energetiky.
- (4) Smernica o energetickej hospodárnosti budov je hlavným právnym nástrojom, ktorý upravuje otázku energetickej hospodárnosti budov v súvislosti s cieľmi energetickej efektívnosti do roku 2020.
- (5) V článku 9 smernice sa stanovuje osobitný cieľ, aby do konca roka 2020 boli všetky nové budovy budovami s takmer nulovou alebo veľmi nízkou potrebou energie. Táto takmer nulová alebo veľmi nízka potreba energie by mala byť vo veľmi významnej miere pokrytá energiou z obnoviteľných zdrojov.
- (6) Aby sa zabezpečilo, že do 31. decembra 2020 budú mať všetky nové budovy takmer nulovú spotrebu energie, je potrebné vo vnútroštátnych právnych predpisoch transponovať požiadavky článku 9 ods. 1. Ten istý cieľ takmer nulovej spotreby, ale s kratšou lehotou do 31. decembra 2018 platí pre nové budovy, v ktorých sídlia a ktoré vlastní verejné orgány. Tým by sa mal od konca roka 2020 vytvoriť transparentný vnútroštátny právny rámec pre hospodárske subjekty, pokiaľ ide o požiadavky na energetickú hospodárnosť nových budov.
- (7) Súbežne s požiadavkami na nové budovy sa v smernici od členských štátov vyžaduje, aby zaviedli podporné politiky na stimulovanie obnovy existujúceho fondu budov, aby budovy dosiahli úrovne takmer nulovej spotreby energie.
- (8) Komisia vydala správu Európskemu parlamentu a Rade s názvom Pokrok členských štátov na ceste k budovám s takmer nulovou spotrebou energie ⁽⁴⁾. V rámci povinnosti členských štátov podávať správy o tejto problematike sa získali ďalšie informácie.
- (9) Členské štáty postupne napredujú, ale mali by svoj pokrok urýchliť. Napriek tomu, že na vnútroštátnej úrovni sa zvýšili opatrenia na podporu rastu v sektore budov s takmer nulovou spotrebou energie, členské štáty by mali zintenzívniť svoje úsilie, aby zabezpečili, že všetky nové budovy budú v lehotách stanovených v smernici budovami s takmer nulovou spotrebou energie.

⁽¹⁾ Pozri dokument Európskej komisie Energetické, dopravné a environmentálne ukazovatele, vydanie z roku 2012. Na účely tohto odhadu sa spočítava konečná spotreba energie v sektoroch domácností a služieb. V tom je napríklad zahrnutá spotreba elektrickej energie v prípade spotrebičov, ale vylúčená spotreba energie v priemyselných budovách.

⁽²⁾ SWD(2014) 255 final.

⁽³⁾ Balík pre energetickú úniu, COM(2015) 80 final.

⁽⁴⁾ COM(2013) 483 final/2.

- (10) Smernica o energetickej hospodárnosti budov je v súčasnosti predmetom preskúmania. Zásady týkajúce sa budov s takmer nulovou spotrebou energie sú jedným z pilierov súčasnej smernice a počnúc rokom 2020 sa majú stať normou pre nové budovy. Preskúmaním sa posúdi, či budú potrebné dodatočné opatrenia na rok 2030. Vypracovanie nových politík a koncepcií by sa malo opierať o pevné základy. Je rozhodujúce, aby požiadavky na budovy s takmer nulovou spotrebou energie, ktoré sa majú splniť do roku 2020, boli v plnej miere implementované.
- (11) Túto potrebu potvrdzuje aj článok 9 ods. 4 smernice, v ktorom sa stanovuje, že Komisia môže členským štátom vydať odporúčanie týkajúce sa budov s takmer nulovou spotrebou energie,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

1. Členské štáty by mali postupovať podľa usmernení uvedených v prílohe k tomuto odporúčaníu. Dodržiavanie týchto usmernení pomôže zabezpečiť, aby do 31. decembra 2020 všetky nové budovy boli budovami s takmer nulovou spotrebou energie, a členským štátom pomôže vypracovať národné plány zvýšenia počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie.
2. Toto odporúčanie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 29. júla 2016

Za Komisiu
Miguel ARIAS CAÑETE
člen Komisie

PRÍLOHA

1. ÚVOD

Po zavedení požiadaviek na efektívnosť do vnútroštátnych stavebných poriadkov nové budovy už v súčasnosti vykazujú len polovičnú spotrebu energie ako typické budovy z 80. rokov 20. storočia.

V smernici o energetickej hospodárnosti budov (ďalej len „smernica EPBD“) sa vyžaduje, aby členské štáty stanovili minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť novopostavených budov a existujúcich budov, ktoré sú vo fáze významnej obnovy. Okrem týchto minimálnych požiadaviek sa v smernici EPBD stanovuje jasná požiadavka, aby všetky nové budovy mali do konca desaťročia takmer nulové alebo veľmi nízke potreby energie a aby mohli byť označené ako budovy s takmer nulovou spotrebou energie. Existujúci fond budov je však starý a neekonomický a jeho obnova postupuje pomaly. V súlade so smernicou EPBD by sa aj existujúci fond budov mal postupne zmeniť tak, aby zodpovedal podobným normám.

Dôsledné vykonávanie a presadzovanie existujúcich právnych predpisov v oblasti energetiky sa považuje za prvú prioritu založenia energetickej únie ⁽¹⁾. Dve kľúčové požiadavky existujúceho právneho rámca sú: zabezpečiť, aby do 31. decembra 2020 (o dva roky skôr v prípade verejných budov) všetky nové budovy boli budovami s takmer nulovou spotrebou energie, a podporiť premenu existujúceho fondu budov, aby zodpovedal štandardom budov s takmer nulovou spotrebou energie.

2. KONTEXT: USTANOVENIA SMERNICE EPBD TÝKAJÚCE SA BUDOV S TAKMER NULOVOU SPOTREBOU ENERGIE

2.1. **Koncepcia budov s takmer nulovou spotrebou energie**

Podľa článku 2 ods. 2 smernice EPBD budova s takmer nulovou spotrebou energie „... znamená budovu s veľmi vysokou energetickou hospodárnosťou určenou v súlade s prílohou I. Požadované takmer nulové alebo veľmi malé množstvo energie by sa malo vo významnej miere pokryť energiou z obnoviteľných zdrojov vrátane energie z obnoviteľných zdrojov vyrobenej priamo na mieste alebo v blízkosti.“

V prvej časti tohto vymedzenia pojmu sa energetická hospodárnosť uvádza ako určujúci prvok, na základe ktorého možno budovu považovať za „budovu s takmer nulovou spotrebou energie“. Táto energetická hospodárnosť musí byť veľmi vysoká a určená v súlade s prílohou I k smernici EPBD. V druhej časti vymedzenia pojmu sa uvádzajú hlavné zásady, ako dosiahnuť túto veľmi vysokú hospodárnosť, a to pokrytím výsledného malého množstva energie vo veľmi významnej miere energiou z obnoviteľných zdrojov.

Koncepcia budov s takmer nulovou spotrebou energie je odrazom toho, že energia z obnoviteľných zdrojov a opatrenia na zvýšenie hospodárnosti sa navzájom dopĺňajú. Ak sa energia z obnoviteľných zdrojov vyrába priamo v budove, zníži sa čistá dodaná energia. V mnohých prípadoch energia z obnoviteľných zdrojov v mieste spotreby nebude stačiť na zníženie potrieb energie takmer na nulu bez ďalších opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti alebo bez významného zníženia faktorov primárnej energie v prípade obnoviteľných zdrojov energie mimo miesta spotreby. Vyššie a prísnejšie požiadavky na vysoko účinné budovy s takmer nulovou spotrebou energie preto budú takisto stimulovať zvýšené využívanie obnoviteľných zdrojov priamo v budovách a mali by viesť k úprave faktorov primárnej energie v prípade energetických nosičov s prihliadnutím na ich obsah energie z obnoviteľných zdrojov.

Hoci sa v smernici EPBD rámcovo vymedzujú budovy s takmer nulovou spotrebou energie, jej podrobné uplatňovanie v praxi (napr. otázka, čo je „veľmi vysoká energetická hospodárnosť“ a aký bude odporúčaný významný prínos „energia z obnoviteľných zdrojov“) je v kompetencii členských štátov pri transpozícii článku 9 smernice do svojich vnútroštátnych právnych systémov.

2.1.1. Čo je energetická hospodárnosť „budovy s takmer nulovou spotrebou energie“?

Energetická hospodárnosť sa vymedzuje ⁽²⁾ ako „... množstvo energie potrebnej na uspokojenie dopytu po energii súvisiaceho s bežným používaním budovy, ktoré zahŕňa okrem iného energiu použitú na vykurovanie, chladenie, vetranie, prípravu teplej vody a osvetlenie“. Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 244/2012 ⁽³⁾ a jeho sprievodné usmernenia ⁽⁴⁾ poskytujú užitočný návod, ako vypočítať energetickú hospodárnosť budovy ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ COM(2015) 80 final.

⁽²⁾ Článok 2 ods. 4.

⁽³⁾ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 244/2012 zo 16. januára 2012, ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov vytvorením rámca porovnávacej metodiky na výpočet nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov a prvkov budov (Ú. v. EÚ L 81, 21.3.2012, s. 18).

⁽⁴⁾ Usmernenia, ktorými sa zavádza rámec metodiky výpočtu nákladovo optimálnych úrovní minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť (Ú. v. EÚ C 115, 19.4.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Pozri tabuľku na strane 10 usmernení.

Podľa bodu 3 prílohy I k nariadeniu sa výpočet energetickej hospodárnosti začína výpočtom konečnej **potreby energie** ⁽⁶⁾ na vykurovanie a chladenie a končí sa výpočtom **čistej primárnej energie**. Výpočet „smeruje“ od potreby budovy k zdroju (t. j. k primárnej energii).

Podľa smernice EPBD môžu členské štáty používať vlastné národné faktory primárnej energie na transformáciu konečnej dodanej energie na primárnu energiu a na výpočet energetickej hospodárnosti budov.

Spotreba primárnej energie sa musí počítať pomocou faktorov primárnej energie v závislosti od jednotlivých energetických nosičov (napr. elektrina, vykurovací olej, biomasa, diaľkové vykurovanie a chladenie). V usmerneniach sprievádzajúcich delegované nariadenie sa odporúča použiť rovnaký faktor primárnej energie 2,5 pre dodanú aj odvádzanú elektrinu.

Energia vyrobená na mieste (spotrebovaná na mieste alebo odvádzaná) znižuje potrebu primárnej energie v súvislosti s dodanou energiou.

Konečným cieľom výpočtu energetickej hospodárnosti je určiť celkovú ročnú energetickú spotrebu čistej primárnej energie, ktorá zodpovedá spotrebe energie na vykurovanie, chladenie, vetranie, prípravu teplej vody a osvetlenie. Táto ročná bilancia je v súlade so súčasným rámcom smernice EPBD. Zo štúdií však vyplýva, že výpočet energetickej bilancie v kratších časových intervaloch by mohol byť výhodnejší (napr. na účely sledovania denných a sezónnych vplyvov) ⁽⁷⁾.

V súlade s článkom 4 ods. 1 sa v minimálnych požiadavkách musia zohľadniť všeobecné podmienky vnútorného prostredia, aby sa zamedzilo možným nepriaznivým vplyvom, ako je nedostatočné vetranie. S cieľom zabrániť zhoršeniu kvality vzduchu v interiéri, pohodlia a zdravotných podmienok v európskom fonde budov ⁽⁸⁾ by sa postupne sprísňovanie minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť vyplývajúce zo zavádzania budov s takmer nulovou spotrebou energie v celej Európe malo realizovať spolu s vhodnými stratégiami týkajúcimi sa vnútorného prostredia.

Zo štúdií ⁽⁹⁾ podobne vyplýva, že nové a renovované budovy často nedosahujú plánovanú energetickú hospodárnosť. Mali by sa zaviesť mechanizmy na kalibráciu výpočtu energetickej hospodárnosti so skutočnou spotrebou energie.

2.1.2. Vzťah medzi nákladovo optimálnymi úrovňami a úrovňami budov s takmer nulovou spotrebou energie

V smernici EPBD sa stanovuje porovnávací systém (zásada „nákladovej optimálnosti“), ktorého cieľom je usmerniť členské štáty pri stanovovaní požiadaviek na energetickú hospodárnosť vo vnútroštátnych alebo v regionálnych stavebných poriadkoch a pri ich pravidelnom preskúmaní. Podľa smernice EPBD sa prostredníctvom nákladovej optimálnosti ⁽¹⁰⁾ stanovuje minimálna úroveň ambícií pre obnovu budov, ako aj pre nové budovy.

V súlade s nákladovo optimálnymi požiadavkami podľa článku 5 smernice sa vnútroštátne minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť majú preskúmať každých päť rokov a majú sa sprísniť, ak budú výrazne menej ambiciózne ako vnútroštátne nákladovo optimálne úrovne.

Metodika nákladovej optimálnosti umožňuje členským štátom vymedziť rozsah požiadaviek na budovy s takmer nulovou spotrebou energie v roku 2020. Na tento účel je potrebné posúdiť a porovnať rôzne opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti a opatrenia v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, a to samostatne aj v kombinácii, ako súčasť balíkov opatrení, ktoré sa majú uplatniť na referenčné budovy.

V tejto súvislosti môžu členské štáty na vymedzenie a splnenie úrovne budov s takmer nulovou spotrebou energie použiť rôzne kombinácie opatrení týkajúcich sa tepelnej izolácie alebo iných opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti, zahrnutia vysokohospodárnych technických systémov budov a spotreby energie z obnoviteľných zdrojov na mieste ⁽¹¹⁾. V rámci výpočtov nákladovej optimálnosti musia členské štáty preskúmať prínos každého z týchto troch typov opatrení.

⁽⁶⁾ Pojmy „potreba energie“, „dodaná energia“ a „čistá primárna energia“ by sa mali chápať v súlade s vymedzeniami uvedenými v delegovanom nariadení (EÚ) č. 244/2012 a jeho sprievodných usmerneniach.

⁽⁷⁾ Pozri napríklad štúdiu *Analysis of load match and grid interaction indicators in net zero energy buildings with simulated and monitored data*, *Applied Energy*, 31. decembra 2014, s. 119 – 131.

⁽⁸⁾ Správa Spoločného výskumného centra z roku 2016 s názvom Podpora zdravotne vyhovujúcich a energeticky hospodárnych budov v Európskej únii.

⁽⁹⁾ Pozri napr. *Predicted vs. actual energy performance of non-domestic buildings: Using post-occupancy evaluation data to reduce the performance gap*, Anna Carolina Menezes, Andrew Cripps, Dino Bouchlaghem & Richard Buswell (2012), *Applied Energy*, zväzok 97, s. 355 – 364, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306261911007811/>.

⁽¹⁰⁾ Teda úroveň energetickej hospodárnosti, ktorá vedie k najnižším nákladom počas odhadovaného životného cyklu budovy.

⁽¹¹⁾ „Energia z obnoviteľných zdrojov“ zahŕňa energiu z obnoviteľných nefosílnych zdrojov, t. j. veternú, solárnu, aerotermálnu, geotermálnu, hydrotermálnu energiu a energiu oceánov, vodnú energiu, biomasu, skládkový plyn, plyn z čistiarní odpadových vôd a bioplyny.

Členské štáty musia stanoviť faktory primárnej energie jednotlivých energetických nosičov. Tieto faktory primárnej energie môžu vychádzať z vnútroštátnych alebo regionálnych priemerných hodnôt alebo zo špecifických hodnôt. V týchto faktoroch by sa mal zohľadniť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na energii dodanej do budovy vrátane energie z blízkych zdrojov s cieľom zabezpečiť rovnocenné postavenie obnoviteľných zdrojov energie na mieste spotreby a obnoviteľných zdrojov energie mimo miesta spotreby.

Je dôležité si uvedomiť, že v prípade veľkého počtu nových budov sa koncepcia budov s takmer nulovou spotrebou energie začne uplatňovať od januára 2021 (v prípade nových verejných budov od januára 2019). V tom čase budú náklady na technológie pravdepodobne nižšie vzhľadom na rozvinutejšie trhy a väčšie objemy. Je teda pravdepodobné, že úrovne budov s takmer nulovou spotrebou energie budú zodpovedať nákladovo optimálnym úrovňam na rok 2020.

Z dôkazov vyplýva, že spojenie existujúcich technológií týkajúcich sa úspor energie, energetickej efektívnosti a energií z obnoviteľných zdrojov je dostatočné na dosiahnutie vhodného cieľa v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie ⁽¹²⁾. Neboli zistené rozdiely v technológiách, ktoré by bolo potrebné prekonať do roku 2021. Z analýzy správ o nákladovej optimálnosti požadovaných podľa článku 5 smernice EPBD vyplýva, že je možné zabezpečiť bezproblémový prechod medzi nákladovo optimálnymi úrovňami a úrovňami budov s takmer nulovou spotrebou energie ⁽¹³⁾.

Každý päťročný cyklus nákladovej optimálnosti predstavuje príležitosť začať prinosiť v oblasti energetickej efektívnosti do vnútroštátnych stavebných poriadkov, keď sa osvedčia nové technológie, a zmeniť predpisy v oblasti energetickej hospodárnosti budov s cieľom zmenšiť rozdiely v porovnaní s nákladovo optimálnymi úrovňami. Po roku 2020 zásada nákladovej optimálnosti umožní priebežné zvyšovanie úrovne ambícií požiadaviek v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie na nové budovy, a to ako súčasť pravidelného preskúmania vnútroštátnych stavebných poriadkov pre nové aj existujúce budovy.

2.1.3. Aký je prínos obnoviteľných zdrojov energie?

Mimoriadne dôležitým cieľom je začlenenie obnoviteľných zdrojov energie do zavádzania budov s takmer nulovou spotrebou energie na vnútroštátnej úrovni. V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES ⁽¹⁴⁾ o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len smernica OZE) sa vyžaduje, aby členské štáty vo svojich stavebných predpisoch a poriadkoch zaviedli vhodné opatrenia na zvyšovanie podielu všetkých druhov energie z obnoviteľných zdrojov v stavebníctve ⁽¹⁵⁾.

Takéto opatrenia dopĺňajú požiadavky v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie uvedené v smernici EPBD. Ustanovenia smernice o energetickej hospodárnosti budov prirodzene stimulujú využívanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä tých na mieste spotreby, pretože energia vyrobená priamo v budove znižuje objem primárnej energie spojený s dodanou energiou. Takto sú obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby vždy súčasťou výpočtu energetickej hospodárnosti budovy.

Zatiaľ čo niektoré členské štáty požadujú podiel energie z obnoviteľných zdrojov na spotrebovanej primárnej energii alebo minimálny podiel energie z obnoviteľných zdrojov v kWh/(m².rok), iné uplatňujú nepriamu požiadavku, napríklad nízku spotrebu primárnej energie z neobnoviteľných zdrojov, ktorú možno splniť iba vtedy, ak je energia z obnoviteľných zdrojov súčasťou koncepcie budovy ⁽¹⁶⁾. Táto flexibilita umožňuje prispôbenie sa vnútroštátnym a miestnym podmienkam (typ budovy, klimatické podmienky, náklady na porovnateľné technológie obnoviteľných zdrojov energie a ich dostupnosť, optimálna kombinácia s opatreniami na strane dopytu, zastavanosť atď.). Medzi najčastejšie používané systémy energie z obnoviteľných zdrojov v budovách s takmer nulovou spotrebou energie patria zabudované solárne termálne a fotovoltaické systémy. Ďalšími obnoviteľnými zdrojmi energie používanými v týchto budovách sú: geotermálna energia (z tepelných čerpadiel na získavanie geotermálnej energie) a biomasa.

Napríklad technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú solárne termálne a fotovoltaické systémy, sú nákladovo efektívnejšie v stredomorských klimatických podmienkach (charakterizovaných vyšším slnečným žiarením) ako v iných klimatických podmienkach. Tieto technológie môžu preto v relatívnom vyjadrení vo vyššej miere prispieť k splneniu prísnejších požiadaviek na energetickú hospodárnosť.

⁽¹²⁾ *Towards nearly zero-energy buildings- Definition on common principles under the EPBD* (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/nzeb_full_report.pdf), vypracoval Ecofys pre Európsku komisiu, GR pre energetiku.

⁽¹³⁾ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o pokroku členských štátov pri dosahovaní nákladovo optimálnych úrovni minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov.

⁽¹⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16).

⁽¹⁵⁾ Pozri článok 13 ods. 4 smernice OZE.

⁽¹⁶⁾ Spoločné opatrenia EPBD III, kniha z roku 2016.

Pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje energie mimo miesta spotreby vrátane tých v blízkom okolí, ako je diaľkové vykurovanie a chladenie ⁽¹⁷⁾, podiel energie z obnoviteľných zdrojov v mixe energetických nosičov (napríklad v elektrickej sieti, kde je energetickým nosičom elektrina) bude mať vplyv na energetickú hospodárnosť budovy prostredníctvom faktorov primárnej energie. Členské štáty využívajú túto flexibilitu, keďže vo všeobecnosti pozorujeme výrazne odlišné faktory primárnej energie pri jednotlivých energetických nosičoch, a najmä pri väčšine obnoviteľných zdrojov energie a technológiách ⁽¹⁸⁾.

2.2. Čo musia zahŕňať vnútroštátne uplatňované vymedzenia pojmov týkajúce sa budov s takmer nulovou spotrebou energie?

Väčšina členských štátov ⁽¹⁹⁾ už používa ukazovateľ spotreby primárnej energie v kWh/(m².rok) v súlade s prílohou I. Okrem toho členské štáty často zahŕňajú aj ďalšie parametre, ako je koeficient prestupu tepla prvkov obalovej konštrukcie budovy, čistá a konečná energia na vykurovanie a chladenie a emisie CO₂.

Približne 60 % členských štátov zakotvilo svoje podrobné uplatňovanie vymedzenia budov s takmer nulovou spotrebou energie v právnom dokumente (napríklad v stavebných predpisoch a energetických vyhláškach).

Podrobné uplatňovanie vymedzenia budov s takmer nulovou spotrebou energie v praxi musí obsahovať číselný ukazovateľ spotreby primárnej energie vyjadrený v kWh/(m².rok) ⁽²⁰⁾. Toto podrobné uplatňovanie sa má zahrnúť do vnútroštátnych transpozičných opatrení alebo do národného plánu zvýšenia počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie.

2.3. Nové budovy: harmonogram dosiahnutia cieľov v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie

Podľa požiadaviek uvedených v článku 9 ods. 1 smernice EPBD členské štáty:

... zabezpečia, aby:

- a) do 31. decembra 2020 všetky nové budovy boli budovami s takmer nulovou spotrebou energie a
- b) po 31. decembri 2018 boli nové budovy, v ktorých sídlia a ktoré vlastní verejné orgány, budovami s takmer nulovou spotrebou energie.“

Vnútroštátne právne predpisy, ktorými sa transponujú požiadavky článku 9 ods. 1, musia obsahovať ustanovenia, opatrenia alebo politiky s cieľom zabezpečiť, aby do 31. decembra 2020 všetky nové budovy boli budovami s takmer nulovou spotrebou energie. To isté platí pre nové budovy, v ktorých sídlia a ktoré vlastní verejné orgány, a to aby do 31. decembra 2018 boli budovami s takmer nulovou spotrebou energie.

Vzhľadom na prípravu vykonávania článku 9 ods. 1 mali národné plány zvýšenia počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie zahŕňať okrem iného priebežné ciele zlepšenia energetickej hospodárnosti nových budov do roku 2015. Tieto ciele by sa mohli vzťahovať na minimálny podiel nových budov, ktoré do uvedeného dátumu musia byť budovami s takmer nulovou spotrebou energie.

Členské štáty musia zabezpečiť, aby do 31. decembra 2020 boli splnené požiadavky článku 9 ods. 1 písm. a) a do 31. decembra 2018 požiadavky článku 9 ods. 1 písm. b). Aj keď ide o dátumy do budúcnosti, lehota na transpozíciu článku 9 uplynula 9. januára 2013 ⁽²¹⁾. Do tohto dátumu mali byť všetky ustanovenia článku 9 týkajúce sa budov s takmer nulovou spotrebou energie premietnuté do vnútroštátnych transpozičných opatrení. Takáto dlhá príprava je naozaj nevyhnutná vzhľadom na to, ako dlho trvá plánovanie, získanie stavebného povolenia a samotná výstavba.

Stanovenie týchto cieľov vo vnútroštátnych právnych predpisoch zabezpečuje transparentnosť politických cieľov a poskytuje hospodárskym subjektom a ďalším zainteresovaným stranám prehľad o budúcich požiadavkách na energetickú hospodárnosť nových budov.

Okrem toho sa v článku 9 ods. 1 od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili, že v príslušných lehotách „budú všetky nové budovy budovami s takmer nulovou spotrebou energie“. V dôsledku toho by občania kupujúci novopostavené budovy alebo byty v roku 2021 mohli očakávať, že trh sa vyvinie v súlade s týmito cieľmi a že budovy budú mať takmer nulovú spotrebu energie.

Skúsenosti z odvetvia stavebníctva ukazujú, že načasovanie ukončenia výstavby alebo dokončenia budovy môže byť neisté a môže dochádzať k oneskoreniam. Členské štáty budú musieť zohľadniť platnosť stavebných povolení, dĺžku výstavby a dokončenia stavebných prác a ciele článku 9 ods. 1 smernice EPBD s cieľom splniť si povinnosť zabezpečiť, aby „od januára 2021 všetky nové budovy boli budovami s takmer nulovou spotrebou energie“.

⁽¹⁷⁾ Miera uvedenia systémov diaľkového vykurovania a chladenia na trh v EÚ predstavuje asi 10 až 13 % dodávky energie na vykurovanie/chladenie.

⁽¹⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 12.

⁽¹⁹⁾ 23 členských štátov a jeden belgický región.

⁽²⁰⁾ V súlade s článkom 9 ods. 3 písm. a).

⁽²¹⁾ Článok 28 ods. 1 druhý pododsek.

2.4. Politiky a opatrenia na podporu budov s takmer nulovou spotrebou energie

Podľa článku 9 ods. 1 musia členské štáty vypracovať národné plány zamerané na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie. Minimálne prvky, ktoré majú byť zahrnuté do národných plánov, sú takto stanovené v článku 9 ods. 3:

„Národný plán zahŕňa okrem iného tieto prvky:

- a) podrobné uplatňovanie vymedzenia budov s takmer nulovou spotrebou energie v praxi členskými štátmi, ktoré odráža ich národné, regionálne alebo miestne podmienky, vrátane číselného ukazovateľa využitia primárnej energie vyjadreného v kWh/m² za rok...;
- b) priebežné ciele na rok 2015 na zlepšenie energetickej hospodárnosti nových budov...;
- c) informácie o politikách a finančných alebo iných opatreniach [...] vrátane podrobností o národných požiadavkách a opatreniach týkajúcich sa využívania energie z obnoviteľných zdrojov v nových budovách a existujúcich budovách, ktoré sú vo fáze významnej obnovy, v kontexte článku 13 ods. 4 smernice 2009/28/ES a článkov 6 a 7 tejto smernice.“

2.5. Podpora transformácie existujúcich budov na budovy s takmer nulovou spotrebou energie

Smernica EPBD obsahuje aj požiadavky v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie týkajúce sa existujúcich budov bez cieľových termínov alebo povinností stanoviť minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť. V článku 9 ods. 2 smernice EPBD sa uvádza, že členské štáty „podľa vzorového príkladu verejného sektora ďalej vypracujú programy a prijmú také opatrenia, ako napríklad ciele, aby podporili transformáciu obnovovaných budov na budovy s takmer nulovou spotrebou energie, o čom informujú Komisiu v rámci svojich národných plánov...“.

Podpora transformácie existujúceho fondu budov na budovy s takmer nulovou spotrebou energie podľa článku 9 ods. 2 smernice EPBD by mala zahŕňať prvok zvyšovania podielu energie z obnoviteľných zdrojov [článok 9 ods. 3 písm. c)]. Okrem toho sa v článku 13 ods. 6 smernice OZE vyžaduje, aby členské štáty vo svojich stavebných poriadkoch a predpisoch podporili využívanie energie z obnoviteľných zdrojov na vykurovanie a chladenie.

Cieľom článku 9 ods. 2 je teda zvýšiť dôkladnosť obnovy, a to zavedením vnútroštátnych podporných politík v prospech dôkladnejšej renovácie existujúcich budov na úroveň budov s takmer nulovou spotrebou energie. Požiadavku článku 9 ods. 2 smernice EPBD dopĺňajú dlhodobé národné stratégie pre budovy v súlade s článkom 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ⁽²²⁾ (EED), čo by malo viesť k zvýšeniu miery obnovy prostredníctvom mobilizácie finančných prostriedkov a investícií do obnovy budov. Tieto dlhodobé stratégie obnovy kombinujú uvedené prvky smernice o energetickej efektívnosti (miera obnovy) a smernice EPBD (dôkladnosť obnovy).

V rámcovom vymedzení budov s takmer nulovou spotrebou energie v smernici EPBD sa nerozlišuje medzi novými a existujúcimi budovami. Takéto rozlišovanie by pre spotrebiteľov mohlo byť zavádzajúce, rovnako ako keby existovali dve rôzne klasifikácie energetického certifikátu pre nové a existujúce budovy.

„Obnova na budovu s takmer nulovou spotrebou energie“ je preto renovácia v rozsahu, ktorý umožňuje splnenie požiadaviek na energetickú hospodárnosť na úrovni budovy s takmer nulovou spotrebou energie. To však nie je prekážkou, aby sa na existujúce budovy vzťahovali rôzne harmonogramy a finančná podpora s prihliadnutím na dlhší čas, ktorý je v prípade existujúcich budov potrebný na dosiahnutie úrovne budov s takmer nulovou spotrebou energie pri zachovaní nákladovej optimálnosti.

3. POKROK ČLENSKÝCH ŠTÁTOV PRI DOSAHOVANÍ CIEĽA TÝKAJÚCEHO SA BUDOV S TAKMER NULOVOU SPOTREBOU ENERGIE

3.1. Použité vnútroštátne vymedzenia budov s takmer nulovou spotrebou energie

Číselné ukazovatele v jednotlivých členských štátoch nie sú porovnateľné, pretože sa používajú rôzne metódy výpočtu energetickej hospodárnosti⁽²³⁾. Niektoré členské štáty rozšírili pôsobnosť číselného ukazovateľa zahrnutím nepovinnnej spotreby energie, napr. spotreby energie spotrebičmi. Z dôkazov vyplýva, že zahrnutie osvetlenia a spotrebičov môže priniesť viac optimálnych riešení, najmä pokiaľ ide o spotrebu elektriny⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

⁽²³⁾ Prebiehajúce normalizačné práce a projekty, ako je napríklad projekt GE²O (<http://www.geoclusters.eu/>), sú zamerané na prekonanie tohto obmedzenia pri zohľadnení prirodzených rozdielov, ako sú klimatické podmienky.

⁽²⁴⁾ *Modelling of optimal paths to reach NZEB for new constructions in Europe*, prednáška Delie D'Agostino na konferencii WSED vo februári 2016 (<http://www.wsed.at/en/programme/young-researchers-conference-energy-efficiency-biomass/>).

Pri zohľadnení tejto výhrady z dostupných dôkazov⁽²⁵⁾ vyplýva, že ak bol nastavený číselný ukazovateľ, požiadavky sa pohybujú v pomerne širokom rozsahu od 0 kWh/(m².rok) až po 270 kWh/(m².rok) (vrátane spotreby energie spotrebičmi) a uvádzajú sa najmä ako ukazovateľ spotreby primárnej energie v kWh/m²/rok. Vyššie hodnoty platia najmä pre nemocnice alebo iné špecializované nebytové budovy.

V prípade obytných budov sa väčšina členských štátov usiluje, aby spotreba primárnej energie nebola vyššia ako 50 kWh/(m².rok). Maximálna spotreba primárnej energie sa pohybuje od 20 kWh/(m².rok) v Dánsku alebo 33 kWh/(m².rok) v Chorvátsku (Littoral) do 95 kWh/(m².rok) v Lotyšsku. Niektoré krajiny [Belgicko (Brusel), Estónsko, Francúzsko, Írsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Bulharsko, Dánsko, Chorvátsko (kontinentálne), Malta, Slovinsko] si stanovili za cieľ úroveň 45 alebo 50 kWh/(m².rok)⁽²⁶⁾.

Informácie uvádzané v správach sa odlišujú, aj pokiaľ ide o podiel energie z obnoviteľných zdrojov, pričom konkrétne minimálne percentuálne hodnoty stanovilo len niekoľko krajín a väčšina uviedla kvalitatívne údaje.

Žiadny členský štát zatiaľ neoznámil legislatívny režim neuplatňovania požiadaviek týkajúcich sa budov s takmer nulovou spotrebou energie v špecifických a opodstatnených prípadoch, v ktorých je výsledok analýzy nákladov a výnosov počas ekonomického životného cyklu daných budov negatívny, ako sa pripúšťa v článku 9 ods. 6 smernice EPBD.

3.2. Politiky a opatrenia na podporu budov s takmer nulovou spotrebou energie

Z posúdenia aktuálneho stavu z októbra 2014⁽²⁷⁾ vyplynulo, že členské štáty vo svojich národných plánoch a národných akčných plánoch energetickej efektívnosti oznámili širokú škálu politík a opatrení na podporu cieľov v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie, aj keď často nie je jasné, do akej miery sú tieto opatrenia zamerané konkrétne na budovy s takmer nulovou spotrebou energie. V porovnaní so situáciou opísanou v správe Komisie o pokroku z roku 2013⁽²⁸⁾ sa počet politík a opatrení oznámených členskými štátmi zvýšil.

Vyššie dvoch tretín členských štátov zaviedlo politiky a opatrenia v kategóriách zvyšovania informovanosti a vzdelávania, posilnenia stavebných predpisov a energetických certifikátov. Ďalším spôsobom podpory budov s takmer nulovou spotrebou energie sú finančné nástroje a podporné opatrenia vrátane stimulov, úverov so zníženou úrokovou sadzbou, oslobodenia od daní, energetických bonusov pre súkromné osoby, grantových schém inštalácie energie z obnoviteľných zdrojov, poradenstva a financovania pre ohrozené skupiny obyvateľstva a dotovaných úrokových hypotekárnych sadzieb pre energeticky úsporné domy.

Väčšina politík a opatrení oznámených členskými štátmi sa vzťahuje aj na verejné budovy. Rozsah pôsobnosti opatrení pre verejné budovy sa v jednotlivých členských štátoch značne líši a siaha od budov vo vlastníctve orgánov ústrednej štátnej správy až po všetky budovy vo verejnom vlastníctve alebo všetky budovy, ktoré sa používajú na verejné účely. Niektoré členské štáty majú aj osobitné opatrenia pre verejné budovy. Ide predovšetkým o monitorovacie kampane (napr. „NRClick“ je systém merania spotreby energie na porovnanie rôznych obcí v Belgicku) a demonštračné projekty [napr. budova s nulovou spotrebou energie Spolkového úradu pre životné prostredie (Umweltbundesamt) v Nemecku].

V roku 2015 bol vypracovaný celounijnový prehľad o stave národných plánov pre budovy s takmer nulovou spotrebou energie⁽²⁹⁾. Touto novou analýzou sa potvrdil neustály pokrok, a to pokiaľ ide o rozsah aj kvalitu vnútroštátnych opatrení na podporu budov s takmer nulovou spotrebou energie vrátane podrobného uplatňovania vymedzenia, strednodobých cieľov do roku 2015 a finančných a iných politík. V tejto správe sa identifikuje niekoľko exemplárnych alebo popredných politických rámcov.

Niektoré členské štáty uviedli odhadované prínosy plynuce zo zavádzania budov s takmer nulovou spotrebou energie. Vytvorila sa nové pracovné miesta na plný pracovný úväzok: 649 až 1 180 v Bulharsku, 4 100 až 6 200

⁽²⁵⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R(01)&from=EN). Táto správa obsahuje informácie od všetkých členských štátov s výnimkou Grécka a Španielska, ktoré k 18. septembru 2014 neposlali národný plán ani konsolidovaný vzor. Novšia tabuľka s prehľadom vnútroštátnych vymedzení budov s takmer nulovou spotrebou energie je k dispozícii tu: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings/nearly-zero-energy-buildings>.

⁽²⁶⁾ Pozri informácie obsiahnuté v súhrnnej správe JRC o národných plánoch pre budovy s takmer nulovou spotrebou energie z roku 2016, informačný prehľad inštitútu BPIE z januára 2015 (http://bpie.eu/uploads/lib/document/attachment/128/BPIE_factsheet_nZEB_definitions_across_Europe.pdf) a aktualizované informácie uverejnené Komisiou v októbri 2014 (<https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Updated%20progress%20report%20NZE.pdf>).

⁽²⁷⁾ <https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Updated%20progress%20report%20NZE.pdf>.

⁽²⁸⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0483R(01)&from=EN).

⁽²⁹⁾ Súhrnná správa JRC o národných plánoch pre budovy s takmer nulovou spotrebou energie z roku 2016, k dispozícii na tomto webovom sídle: <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/publications/all>.

v Poľsku, 1 390 až 2 203 v Rumunsku. Bulharsko očakáva dodatočné investície vo výške 38 až 69 miliónov EUR, Poľsko vo výške 240 až 365 miliónov EUR a Rumunsko vo výške 82 až 130 miliónov EUR. Minimálne požiadavky na spotrebu primárnej energie sa v roku 2015 pohybujú v rozmedzí od 70 kWh/m²/rok (Bulharsko a Poľsko) do 100 kWh/m²/rok (Rumunsko), ale v roku 2020 by sa mali znížiť na úroveň od 30 kWh/m²/rok do 50 kWh/m²/rok. Percentuálny podiel energie z obnoviteľných zdrojov sa zvýši z 20 % v roku 2015 na 40 % v roku 2020. Emisie CO₂ sa znížia z 8 – 10 kg CO₂/m²/rok na 3 – 7 kg CO₂/m²/rok v roku 2020.

Z najnovších štúdií vyplýva, že zníženie energie o 80 % a viac je v nových budovách s takmer nulovou spotrebou energie v Európe z ekonomického hľadiska realizovateľné, hoci kombinácia vybraných opatrení sa do veľkej miery odlišuje v závislosti od klimatických podmienok. Výsledky dokazujú, že širokospektrálny prístup k otázke efektívnosti v kombinácii s opatreniami týkajúcimi sa obnoviteľných zdrojov energie v celej EÚ je realizovateľný pri rôznych nákladoch ⁽³⁰⁾.

4. ODPORÚČANIA

4.1. Uplatňovanie vymedzenia budov s takmer nulovou spotrebou energie v praxi: kedy je ambícia úrovne budov s takmer nulovou spotrebou energie energetickej hospodárnosti príliš nízka?

Táto časť obsahuje všeobecné zásady a faktory, ktoré by členské štáty mali zohľadniť pri vymedzovaní budov s takmer nulovou spotrebou energie na vnútroštátnej úrovni v súlade so smernicou EPBD.

V celej EÚ nemôže existovať jednotná úroveň ambícií v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie. Je potrebná flexibilita, aby bolo možné zohľadniť vplyv klimatických podmienok na potrebu vykurovania a chladenia a na nákladovú efektívnosť balíkov opatrení zameraných na zvyšovanie energetickej efektívnosti a obnoviteľné zdroje energie.

Výrazy „takmer nulové“ alebo „veľmi malé množstvo“ požadovanej energie, ktoré sú zavedené v smernici EPBD, však poukazujú na rozsah a hranice voľného uváženia členských štátov. Cieľom vymedzenia budov s takmer nulovou spotrebou energie by mala byť takmer vyrovnaná energetická bilancia.

Úroveň požiadaviek na budovy s takmer nulovou spotrebou energie nemôže byť v prípade nových budov nižšia (menej prísna) ako nákladovo optimálna úroveň v roku 2021, ktorá sa vypočíta v súlade s článkom 5 smernice. Nákladovo optimálna úroveň je minimálna úroveň ambícií pre hospodárnosť budov s takmer nulovou spotrebou energie. Úroveň energetickej hospodárnosti budov s takmer nulovou spotrebou energie sa v prípade nových budov určí so zreteľom na najlepšiu technológiu, ktorá je v danom čase dostupná a umiestnená na trh, finančné aspekty, ako aj právne a politické úvahy na vnútroštátnej úrovni.

Stanovenie **číselných referenčných hodnôt** pre ukazovatele spotreby primárnej energie v budovách s takmer nulovou spotrebou energie na úrovni EÚ je najužitočnejšie vtedy, keď sa hodnoty, ktoré sa majú porovnávať s týmito referenčnými hodnotami, vypočítajú s využitím transparentných metodík. V súčasnosti sa dokončujú normy ⁽³¹⁾, ktoré majú umožniť transparentné porovnanie národných a regionálnych metodík výpočtu.

So zreteľom na uvedené skutočnosti sa referenčné hodnoty stanovujú zvyčajne v súvislosti s **potrebami energie**. Základným dôvodom je fakt, že potreba energie je východiskom pre výpočet primárnej energie, a preto je veľmi nízka úroveň potreby energie na vykurovanie a chladenie rozhodujúcim predpokladom pre budovy s takmer nulovou spotrebou primárnej energie. Veľmi nízke potreby energie sú zároveň predpokladom dosiahnutia významného podielu energie z obnoviteľných zdrojov energie a takmer nulovej primárnej energie.

Pokiaľ ide o predpokladané ceny a technológie v roku 2020, referenčné hodnoty energetickej hospodárnosti budov s takmer nulovou spotrebou energie sa v jednotlivých klimatických pásmach EÚ pohybujú v týchto rozsahoch ⁽³²⁾:

Stredomorská oblasť:

- kancelárie: 20 – 30 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 60 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 80 – 90 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby,
- nový samostatne stojaci rodinný dom: 0 – 15 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 50 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 50 – 65 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby,

⁽³⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 24.

⁽³¹⁾ Poverenie Komisie M/480 pre CEN na vypracovanie noriem na účely smernice EPBD.

⁽³²⁾ V štúdií *Towards nearly zero-energy buildings – Definition on common principles under the EPBD* (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/nzeb_full_report.pdf), ktorú pre GR pre energetiku Európskej komisie vypracovala spoločnosť Ecofys:

- stredomorská oblasť sa označuje ako pásmo 1: Catania (iné: Atény, Larnaka, Luga, Sevilla, Palermo)
- oceánska oblasť ako pásmo 4: Paríž (iné: Amsterdam, Berlín, Brusel, Kodaň, Dublin, Londýn, Mácon, Nancy, Praha, Varšava),
- kontinentálna oblasť ako pásmo 3: Budapešť (iné: Bratislava, Lubľana, Miláno, Viedeň),
- severská oblasť ako pásmo 5: Štokholm (Helsinki, Riga, Štokholm, Gdansk, Tovarene).

Oceánska oblasť:

- kancelárie: 40 – 55 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 45 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 85 – 100 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby,
- nový samostatne stojaci rodinný dom: 15 – 30 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 35 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 50 – 65 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby.

Kontinentálna oblasť:

- kancelárie: 40 – 55 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 45 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 85 – 100 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby,
- nový samostatne stojaci rodinný dom: 20 – 40 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 30 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 50 – 70 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby.

Severská oblasť:

- kancelárie: 55 – 70 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 30 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 85 – 100 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby,
- nový samostatne stojaci rodinný dom: 40 – 65 kWh/(m².rok) čistej primárnej energie, pričom 25 kWh/(m².rok) zo spotreby primárnej energie vo výške 65 – 90 kWh/(m².rok) pokryjú zvyčajne obnoviteľné zdroje energie na mieste spotreby.

Členským štátom sa odporúča, aby využívali obnoviteľné zdroje energie v rámci integrovanej konštrukčnej koncepcie s cieľom pokryť nízku potrebu energie budov ⁽³³⁾.

Niektoré členské štáty sa rozhodli spojiť úroveň budov s takmer nulovou spotrebou energie s jednou z najvyšších tried energetickej hospodárnosti (napr. budova triedy A++) uvedenej v energetickom certifikáte. Tento prístup doplnený o jasný ukazovateľ energetickej hospodárnosti sa odporúča, aby investori mali zrozumiteľné informácie a aby bol trh stimulovaný smerom k budovám s takmer nulovou spotrebou energie.

4.2. Splnenie povinnosti zabezpečiť, aby boli nové budovy od konca roka 2020 budovami s takmer nulovou spotrebou energie

Príprava zameraná na to, aby nové budovy spĺňali štandardy budov s takmer nulovou spotrebou energie, si môže vyžadovať prispôbenie existujúcich postupov. Minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť a požiadavky na takmer nulovú spotrebu energie sa budú musieť posudzovať so zreteľom na lehoty podľa článku 9 ods. 1.

Okrem toho členské štáty musia zabezpečiť existenciu vhodných sankčných mechanizmov, ak nové stavby nespĺňajú požiadavky na energetickú hospodárnosť. To si môže vyžadovať diferencované sankcie pre nové budovy po uplynutí lehôt na splnenie štandardov budov s takmer nulovou spotrebou energie.

Členské štáty by mali tieto prvky posúdiť čo najskôr, aby zabezpečili dosiahnutie cieľov v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie. Takisto sa odporúča, aby členské štáty určili mechanizmus, ktorý použijú na monitorovanie plnenia cieľov v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie. Týmto mechanizmom by sa malo monitorovať aj plnenie priebežných cieľov na rok 2015 v súlade s článkom 9 ods. 1, ako aj prípadných ďalších medzníkov na vnútroštátnej úrovni až do roku 2020. Podporia sa ním existujúce plány na dosiahnutie štandardov budov s takmer nulovou spotrebou energie a tiež mechanizmy monitorovania v nadchádzajúcich rokoch.

4.3. Politiky a opatrenia na podporu budov s takmer nulovou spotrebou energie

Väčšina členských štátov sa rozhodla pre širokú škálu politík zameraných na zvýšenie počtu budov s takmer nulovou spotrebou energie (napríklad zvyšovanie povedomia a informovanosť, vzdelávanie a odborná príprava, sprisňovanie stavebných predpisov a energetických certifikátov, ktoré uplatnili tieto krajiny: Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko,

⁽³³⁾ Integrovaná energetická hospodárnosť budovy zodpovedá množstvu čistej primárnej energie potrebnej na uspokojenie rôznych potrieb súvisiacich s jej bežným používaním a musí zohľadňovať potrebu energie na vykurovanie a chladenie, prípravu teplej vody pre domácnosti a zabudované osvetlenie. V dôsledku toho sa okrem kvality tepelnej izolácie budovy pri integrovanej hospodárnosti zohľadňujú vykurovacie a chladiace systémy, energia potrebná na vetranie, osvetlenie, umiestnenie a orientácia budovy, systémy na regeneráciu tepla, aktívne solárne zisky a iné obnoviteľné zdroje energie.

Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovinsko, Spojené kráľovstvo, Švédsko, Taliansko). Politiky sú však niekedy príliš všeobecné a vzťahujú sa na „všetky budovy“. Ich špecifická podpora v prospech budov s takmer nulovou spotrebou energie nie je vždy dostatočne jasná a zrejme nie je ani to, do akej miery v danej krajine prakticky prispievajú k dosiahnutiu cieľa v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie. Odporúča sa preto silnejšie prepojenie politik, opatrení a štandardov budov s takmer nulovou spotrebou energie.

S cieľom uľahčiť poskytovanie týchto informácií Komisia členským štátom sprístupnila nepovinný vzor, ktorého použitie sa odporúča v záujme uľahčenia porovnateľnosti a analýzy plánov pre budovy s takmer nulovou spotrebou energie ⁽³⁴⁾.

4.4. Podpora transformácie existujúcich budov na budovy s takmer nulovou spotrebou energie

Medzi osvedčené postupy zamerané na transformáciu existujúceho fondu budov patrí zvyšovanie informovanosti o technológiách ⁽³⁵⁾, stimulačné programy, finančné nástroje, mechanizmy zdaňovania, ekonomické nástroje ako systémy povinných úspor energie, trhové nástroje ako verejno-súkromné partnerstvá zamerané na stimulovanie obnovy budov alebo jednotné poradenské centrá poskytujúce odporúčania v oblasti energetickej obnovy ⁽³⁶⁾.

Prístup, ktorý uplatňujú niektoré členské štáty, spočíva v nadviazaní finančnej podpory pre obnovu budov na dosiahnutie vysokých tried energetickej účinnosti rovnocenných s úrovňou budov s takmer nulovou spotrebou energie a možno ho považovať za osvedčený postup na stimulovanie transformácie fondu budov v danej krajine na úroveň budov s takmer nulovou spotrebou energie.

V poslednom desaťročí väčšina členských štátov zaviedla opatrenia zamerané na existujúci fond budov a vytýčila si nové perspektívne výhľady v rámci vnútroštátnych stratégií obnovy vypracovaných v súlade s článkom 4 smernice o energetickej efektívnosti. Členské štáty by mali navrhnúť konzistentné kombinácie nástrojov politiky (balíky opatrení), ktoré by boli iba čiastočne závislé od verejného rozpočtu.

Predovšetkým na účely obnovy fondu budov sú potrebné spoľahlivé údaje na monitorovanie vplyvov politik vrátane skutočnej energetickej hospodárnosti a vnútorného prostredia. V niektorých krajinách s obmedzeným potenciálom solárnej energie z obnoviteľných zdrojov (napr. v severnej Európe) sú potrebné politiky, ktoré podporujú alternatívne opatrenia (napr. biomasa). Dobrým nástrojom na riešenie konkrétnych potrieb a monitorovanie vykonávania je aj prijatie plánov a ukazovateľov. Členským štátom sa odporúča, aby ďalej posilňovali a hodnotili prijaté opatrenia s cieľom úspešne stimulovať nákladovo efektívnu dôkladnú obnovu a obnovu na dosiahnutie úrovne budov s takmer nulovou spotrebou energie.

5. ZHRNUTIE ODPORÚČANÍ

1. Zásady pre budovy s takmer nulovou spotrebou energie sú jedným z pilierov súčasnej smernice a sú nastavené tak, aby sa od roku 2020 stali normou pre nové budovy. Členským štátom sa odporúča, aby zvýšili svoje úsilie s cieľom v plnej miere vykonávať a presadzovať ustanovenia smernice EPBD, aby zabezpečili, že v lehotách stanovených v smernici budú všetky nové budovy spĺňať štandardy budov s takmer nulovou spotrebou energie.
2. Členské štáty by na vnútroštátnej úrovni mali vymedziť pojem budovy s takmer nulovou spotrebou energie na dostatočne vysokej úrovni ambícií, ktorá nie je nižšia ako predpokladaná nákladovo optimálna úroveň minimálnych požiadaviek, a využívať obnoviteľné zdroje energie v rámci integrovanej konštrukčnej koncepcie s cieľom pokryť nízku potrebu energie budov s takmer nulovou spotrebou energie. Odporúčané referenčné hodnoty sa uvádzajú v oddiele 4.1. Malo by sa zabezpečiť vhodné vnútorné prostredie, aby sa v európskych budovách zabránilo zhoršeniu kvality vzduchu v interiéri, komfortu a hygienických podmienok.
3. Pri zabezpečovaní toho, aby nové budovy do konca roka 2020 spĺňali požiadavky na budovy s takmer nulovou spotrebou energie, by členské štáty mali čo najskôr posúdiť, či je potrebné upraviť existujúce postupy. Takisto sa odporúča, aby členské štáty určili mechanizmus, ktorý sa použije na monitorovanie plnenia cieľov v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie, a aby zvážili možnosť zavedenia diferencovaných sankcií pre nové budovy po uplynutí lehôt na dosiahnutie štandardov budov s takmer nulovou spotrebou energie.
4. Politiky a opatrenia na podporu budov s takmer nulovou spotrebou energie by mali konkrétnejšie objasňovať, do akej miery prispievajú k dosiahnutiu cieľov v oblasti budov s takmer nulovou spotrebou energie. Odporúča sa silnejšie prepojenie politik, opatrení a štandardov budov s takmer nulovou spotrebou energie. S cieľom uľahčiť poskytovanie týchto informácií Komisia členským štátom sprístupnila nepovinný vzor, ktorého použitie sa odporúča v záujme uľahčenia porovnateľnosti a analýzy plánov.

⁽³⁴⁾ Vzorové formuláre vyplnené členskými štátmi sú k dispozícii na webovom sídle: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/buildings/nearly-zero-energy-buildings>.

⁽³⁵⁾ EÚ podporuje rozvoj technológií v rámci programu Horizont 2020 – najmä prostredníctvom verejno-súkromného partnerstva v oblasti energeticky efektívnych budov: https://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/energy-efficient-buildings_en.html.

⁽³⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 22.

5. Komisia odporúča, aby členské štáty urýchlili vypracúvanie podporných politík týkajúcich sa osobitne obnovy existujúceho fondu budov na úrovne budov s takmer nulovou spotrebou energie. Členské štáty by mali navrhnúť konzistentné kombinácie nástrojov politiky (balíky opatrení) s cieľom zabezpečiť potrebnú dlhodobú stabilitu pre investorov do efektívnych budov vrátane dôkladnej obnovy budov a obnovy na úrovne budov s takmer nulovou spotrebou energie. Odporúča sa zber spoľahlivých údajov na monitorovanie vplyvov politík s cieľom riešiť konkrétne potreby a monitorovať presadzovanie obnovy fondu budov.
-